

35. FORMEC 2001 v Brnu

Marjan LIPOGLAVŠEK*

V času od 3. do 7. septembra 2001 je gozdarska in lesarska fakulteta v Brnu oziroma njen inštitut za gozdno in lesno tehniko priredil že nekako jubilejno 35. znanstveno srečanje profesorjev tehničnih predmetov na evropskih gozdarskih fakultetah. Med ustanovitelji teh srečanj je bil tudi prof. dr. A. Krivec z ljubljanske gozdarske fakultete.

Tokratnega srečanja se je poleg prirediteljev udeležilo le 17 profesorjev (Lipoglavšek in Krč iz Slovenije) iz 8 držav pretežno vzhodne Evrope, kar je manj kot na dosedanjih srečanjih. Zato pa je bil opazen preskok v kakovosti znanstvenih referatov na dvodnevem zasedanju. Ni bilo namreč več referatov, ki samo opisujejo razmere v posameznih državah, ampak so vsi prikazali rezultate raziskav. Referati, ki so jih prireditelji zbrali v zborniku že pred simpozijem, so se dotikali vseh področij gozdne tehnike: uspešnosti tehnoloških rešitev, preučevanja in organizacije dela, priprave dela s pomočjo računalnika, plačila za delo, vplivov tehnike na okolje, ergonomije. Na ergonomskem področju je bilo govora o nevarnosti rakavih obolenj zaradi izpušnih plinov motornih žag (Avstrija), o obremenitvah pri razvlačevanju vrvi vitla (Norveška) in o neizgodbah v državnih gozdovih (Slovenija).

Ekskurzije ob srečanju so bile priložnost za številne strokovne razprave pa tudi za druženje udeležencev iz različnih, pa vendar podobnih okolij. Najprej nas je prvi dan zasedanja pot vodila v nižinske poplavne hrastove gozdove ob reki Moravi južno od Brna, kjer so nam prikazali delo traktorskih priključkov za pripravo tal pri naravni ali umetni obnovi. Poleg pragozdnega rezervata smo si ogledali še lovski dvorec (sedaj hotel) v Židlovicah in fazanerijo.

Popoldne po zasedanju drugega dne smo se odpeljali na tridnevno ekskurzijo proti severu, skoraj do poljske meje.

V Křtini smo si najprej ogledali arboretum univerzitetnega gozdarskega podjetja, kjer stoji eden od mnogih spomenikov gozdarjem in gozdu, ki so raztreseni po vsem območju med Brnom in Blanskim. Na sedežu podjetja so nam pokazali vitle s stolpom različnih velikosti in priključke traktorjev za pripravo tal, ki jih proizvajajo in tudi uspešno izvažajo. Prireditelji so nam pokazali tudi centralno mehanizirano skladišče in žago

za predelavo okrog 20. dolg les le razžagajo in nika na tiri. Žagajo pretežno s tračnimi žag temu "rjave" sekance v Avstrijo. Med potjo veliko udorno vrtačo in Karlov na področje go Tam ima Mendelova akcijski center. Nasled spravilo bukovega lesa navzdol z večbobskim vitiom s stolpom Larix (proizvod podjetja v Křtini) na razdalji 400 m. Ob relativno manjših intenzitetah sečnje smo se spraševali o ekonomičnosti takega spravila na strmih terenih. Z zanimanjem smo si ogledali še spravilo smrekovega prostorninskega lesa z zgodovinskim, vendar obnovljenim Lasso-kablom iz naravnega parka, ki ga še vedno uporabljajo zaradi ekoloških omejitev v parku. Očitno so "zeleni" in njihove zahteve zelo upoštevani. Njihova veljava je velika zaradi napak prejšnjega sistema pri ohranjanju krajine. Prireditelji so nam pokazali največjo evropsko elektrarno s prečrpavanjem, katere okolju neprilagojena gradnja je povzročila propadanje gozdov tik pod že prej s pašo močno znižano gozdno mejo. Pokazali so nam tudi sanacijo škode na gozdnih prometnicah, ki jo je povzročilo hudo neurje leta 1997. Naslednji dan smo si na poti nazaj v Brno ogledali še staro, lepo ohranjeno tovarno za ročno izdelavo papirja in lepo urejen muzej papirja v njej. Tovarna še vedno ročno proizvaja papir za posebne priložnosti, npr. za urad predsednika republike, in ga uspešno trži.

Vtisi iz ekskurzije in podatki, ki smo jih dobili, nam povedo o češkem gozdarstvu naslednje:

- pri pridobivanju lesa še vedno prevladujejo klasične metode, ki so okolju prijazne; obseg proizvodnje, pri kateri močno prevladujejo iglavci, se tudi v zadnjem desetletju skladno s prirastkom počasi povečuje;
- čeprav je Češka nekaj časa slovela po dobri skrbi za varnost in zdravje delavcev, tokrat pri delu v gozdu nismo opazili nobenih varnostnih ukrepov, vsi delavci so delali skoraj brez osebnih varovalnih sredstev;
- po letu 1990 se zmanjšuje obseg golosečenj in obseg umetne obnove gozdov, umetna obnova z listavci se je močno povečala (36 %);
- na površini 2,6 mio ha gozdov (33- odstotna gozdnatost) sekajo 14,2 mio m³ lesa (to je na 1 ha približno še enkrat toliko kot v Sloveniji);

* prof. dr. M. L., univ. dipl. inž. gozd., BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Večna pot 83, 1000 Ljubljana, SLO

- okoli 23 % gozdov so privatizirali, vendar je v državni lasti še vedno 63 % gozdov, uprava državnih gozdov je še vedno močno centralizirana.

Sodelovanje na znanstvenem srečanju in osebni stiki s profesorji sorodnih tehničnih predmetov so nam dali vrsto informacij o dogajanju in razvoju tehnologije v evropskem gozdarstvu. Ekскурzije po Moravskem so

nam veliko povedale o stanju češkega gozdarstva. Tako lahko ocenimo udeležbo na srečanju FORMEC 2001 kot koristno. Skupaj z Avstrijo smo prevzeli organizacijo naslednjega srečanja leta 2003. Srečanja FORMEC bodo odslej samo vsako drugo leto. Upam, da bomo lahko leta 2003 profesorjem evropskih gozdarskih fakultet na tehnološkem področju tudi v Sloveniji pokazali kaj zanimivega.

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije

Franc PERKO*

Že dobro leto je, odkar so kmetje, kmetijske organizacije ter lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov (okoli 177.000 fizičnih oseb in nekaj manj kot 1.000 pravnih oseb) dobili enotno interesno organizacijo Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), ki si je za svoje glavne cilje zadala zastopanje in usklajevanje interesov svojih članov, pospeševanje razvoja kmetijstva, gozdarstva in ribištva ter izvajanje promocije slovenskega kmetijstva doma in v tujini. Poleg tega ponuja KGZS svojim članom tudi razvežano in kakovostno strokovno svetovanje.

Medtem ko kmetijski del zbornice že deluje (zaposlenih je preko 800 strokovnjakov), je gozdarski del šele v povojih. O dilemah gozdarske službe pri KGZS Jeromel (JEROMEL 2001) piše takole: "V procesu sprejemanja zakonodaje in tudi pri samem nastajanju KGZS se slišijo dvomi o potrebnosti gozdarske službe pri KGZS - predvsem s strani zagovornikov Zavoda za gozdove Slovenije. Poudarja se, da tudi interese lastnikov gozdov že zastopa Zavod za gozdove. Poznavalcem razmer je seveda jasno, da institucija, ki je postavljena in financirana s strani države, ne more dovolj dobro braniti interesov lastnikov gozdov, še posebno, če vemo, da je Zavod za gozdove Slovenije po Zakonu o gozdovih dolžan zagotavljati javni interes nad gospodarjenjem in rabo vseh gozdov ter gozdnega prostora ne glede na lastništvo. Nedvomno torej potrebujemo dovolj močno, predvsem pa strokovno gozdarsko službo, ki bo lahko povezala razdrobljeno gozdno posest in jo dostojno zastopala. Podlaga za delo gozdarske službe so vsekakor splošne naloge KGZS, ki so zapisane v Zakonu o kmetijsko-gozdarski zbornici in jih bo potrebno v praksi konkretizirati ter prilagajati razmeram. Nekaj teh nalog je do zdaj že opravljal Zavod za gozdove Slovenije, zato jih bo potrebno pre-

nesti v pristojnost KGZS skupaj z nekaterimi kadri in pripadajočimi finančnimi sredstvi."

Malce nerodna se mi zdi obrazložitev, ki na eni strani trdi, da institucija, ki je postavljena in financirana od države, ne more dovolj dobro braniti interesov lastnikov gozdov, in na drugi strani pričakuje prenos določenih pristojnosti na KGZS (tudi postavljena od države in financirana iz proračuna ter z obveznim prispevkom obveznih članov) skupaj z nekaterimi kadri in finančnimi sredstvi.

Glavne naloge gozdarske svetovalne službe

Glavne naloge gozdarske svetovalne službe pri KGZS so naslednje (JEROMEL 2001):

- spremljanje stanja in problematike gozdarstva ter na podlagi konkretno ugotovljenih problemov oblikovati predloge za spremembe gospodarskega sistema in ekonomske politike, ki bodo zagotavljali skladen razvoj panoge;
- dajanje pobud za spremembo zakonodaje in drugih predpisov, ki zadevajo interese lastnikov, ter aktivno vplivanje na proračunske postavke, ki zagotavljajo financiranje dejavnosti v gozdarstvu;
- predvsem je to pomembno zaradi vse večjega javnega interesa nad gozdovi, ki močno omejuje pravice lastnikov gozdov;
- podpora in pospeševanje sodelovanja z gozdarskimi izobraževalnimi organizacijami ter z gozdarskimi oziroma kmetijsko-gozdarskimi zadrugami;
- prilagajanje pogojev in zastopanje interesov lastnikov gozdov ob vstopanju v Evropsko unijo;
- priprava subvencijskih programov in smernic za pridobivanje državnih sredstev, po vstopu v Evropsko unijo pa tudi subvencij s strani Unije;
- pomoč pri uvajanju programov pridobivanja energije iz biomase, izdelava projektov in svetovanje v zvezi

* mag. F. P., univ. dipl. inž. gozd., Slivice, SLO